

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
КАФЕДРА ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ

Історія фізичної культури
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
освітньої компоненти
підготовки здобувачів освіти

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва напрямку)

спеціальність 017 Фізична культура і спорт
(шифр і назва спеціальності)

Львів 2024

Робоча програма з освітньої компоненти «Історія фізичної культури» для студентів спеціальності 017 Фізична культура і спорт для здобувачів освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт. (денна форма навчання).

Розробники:

к.філос.н., доцент Поліщук Р. М.
к, істор. н., доцент Гнот С. І.,
ст. викладач Гула Л. В.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри олімпійської освіти

Протокол № 1 від 2» вересня 2024 року

Завідувач кафедри олімпійської освіти

_____
(підпис)

(Тимчак Я.Т.)
(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету фізичної культури і спорту

Протокол від «___» _____20__року №___

Голова _____
(підпис)

Розторгуй М.С.
(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	01 Освіта (галузь знань)	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 017 Фізична культура і спорт (шифр і назва)	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90	I Семестр	Лекції г
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: «бакалавр»	24 год.
		Практичні, семінарські
		32 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		34 год.
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 56/34

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – сформувати систему знань та уявлень про сферу майбутньої професійної діяльності щодо організаційних та програмно-нормативних основ галузі фізичної культури і спорту, а також формування у студентів фундаментальних знань стосовно загальних закономірностей виникнення, становлення і розвитку фізичної виховання і спорту на різних етапах існування людського суспільства.

Основними завданнями вивчення дисципліни:

- розвиток професійної самосвідомості майбутніх фахівців
- вивчити історичні аспекти становлення та розвитку фізичної культури у світі та в Україні
- оволодіти основними спортивними термінами
- вивчити програмно-нормативні та організаційні засади галузі “Фізичне виховання і спорт”
- прищеплення фахівцям навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку фізичної культури та спорту
- навчання практичних навичок роботи з історичною та науковою літературою, критичного осмислення документів та першоджерел
- вироблення умінь застосовувати набуті знання у професійній діяльності, для орієнтації в сучасних тенденціях розвитку фізичної культури та спорту, оцінки спортивних явищ та подій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: тенденції генези та становлення фізичної культури на різних континентах від доби первіснообщинного суспільства до новітнього часу; основні історичні закономірності, факти, дати, події у зародженні та функціонуванні системи сучасного спорту та олімпійського руху; основні тенденції, події і закономірності розвитку в галузі фізичної культури на теренах України від найдавніших часів до сьогодення

вміти: аналізувати сучасні процеси розвитку фізичної культури і спорту; здійснювати науково-дослідну та методичну роботу, орієнтуватися в спеціальній науково-педагогічній літературі; володіти термінологією історії фізичної культури; прищепити розуміння спорту як засобу міжнародного спілкування та зміцнення дружби між народами; використовувати матеріали з історії фізичної культури при проведенні бесід зі школярами для формування потреби до фізкультурно-спортивної діяльності; виховувати усвідомлення причетності нашої нації до формування світової історії фізичної культури; прищепити навички наукового аналізу спрямовані на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку фізичної культури; виробити вміння застосовувати набуті знання у професійній діяльності, для орієнтації в сучасних тенденціях розвитку фізичної культури, оцінки спортивних подій та явищ; пояснити як виникло те чи інше явище в історії фізичної культури, які етапи розвитку воно пройшло і яке його значення для сьогодення.

3. Програма навчальної дисципліни МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Світова історія фізичної культури

Тема 1. Вступ до предмету «Історія фізичної культури». Фізична культура в первісному суспільстві та основних центрах Стародавніх Сходу та Америки.

Лекція 1.

1. “Історія фізичної культури” як навчальна і наукова дисципліна.
2. Основні терміни і поняття дисципліни та еволюція їх розвитку (фізична культура, фізичне виховання, спорт, гімнастика).
3. Періодизація та джерела вивчення історії фізичної культури.
4. Передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві. Теорії походження фізичної культури.
5. Особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу.
6. Фізична культура країн Стародавнього Сходу (Стародавня Месопотамія, Стародавній Єгипет, Стародавня Індія, Стародавній Китай та ін.).
7. Особливості фізичної культури у народів Америки у період до європейської колонізації.

Тема 2. Формування фізичної культури в Стародавніх Греції та Римі.

Лекція 2.

1. Значення фізичного виховання та агоністики в житті Стародавньої Греції.
2. Спартанська та афінська системи фізичного виховання. Зміст античної гімнастики.
3. Особливості проведення атлетичних ігор стародавніми греками. Піфійські, Істмійські, Немейські та інші загальноєллінські ігри Стародавньої Греції.
4. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
5. Місце проведення, програма, зміст, учасники античних Олімпійських ігор.
6. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму.

Тема 3. Фізична культура епохи середньовіччя.

Лекція 3.

1. Особливості фізичної культури в середні віки.
2. Лицарська система фізичного виховання.
3. Розвиток фізичної культури серед селян та ремісників-міщан європейських країн.
4. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання.
5. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання вченими-гуманістами.
6. Розвиток фізичної культури у країнах Сходу в епоху середньовіччя

Тема 4. Фізична культура нового часу. Зародження міжнародного спортивного руху.

Лекція 4.

1. Особливості фізичної культури нового часу.
2. Німецька, шведська, французька та сокільська системи фізичного виховання.
3. Англійська система фізичного виховання. Рух “арнольдизм”.
4. Утворення нових форм та структур фізичного виховання: релігійних, національних, жіночих, професійних, парамілітарних.
5. Формування системи міжнародних змагань та організаційних структур міжнародного спорту.
6. Формування наукових основ розвитку спорту.

Тема 5. Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху сучасності.

Лекція 5.

1. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Життя та діяльність П'єра де Кубертена.
2. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
3. Хронологія та аналіз Олімпійських ігор сучасності.
4. Зародження та особливості проведення зимових Олімпійських ігор.
5. Діяльність Міжнародного Олімпійського Комітету та його президентів.
6. Олімпійська символіка та атрибутика.

Тема 6. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху в епоху новітнього часу.

Лекція 6

1. Система комплексних спортивних змагань як складова частина міжнародного спортивного руху.
2. Континентальні, регіональні, релігійні, професійні, етнічні та інші ігри.
3. Параолімпійські ігри та їх значення.
4. Міжнародний студентський спортивний рух, Універсіади.
5. Розвиток не олімпійських видів спорту.
6. Проблеми та перспективи розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 2. Історія фізичної культури в Україні

Тема 7. Витоки фізичної культури в Україні.

Лекція 7.

1. Зародження фізичної культури на українських землях у період первісного світу.
2. Особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби.
3. Розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я.
4. Фізична активність у житті стародавніх слов'ян.
5. Особливості, провідні форми та напрямки фізичної культури у Київській Русі.
6. Військово-фізична підготовка запорізького козацтва.

Тема 8. Фізична культура в Україні у період нового та новітнього часу. Фізкультурно-спортивний рух на землях Східної України в кінці XIX – на початку XX ст.

Лекція 8.

1. Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні.
2. Формування гімнастично-спортивного руху на українських землях у складі Російської імперії.
3. Становлення системи фізичного виховання та спортивного руху в Радянській Україні
4. Зародження організаційних, програмно-нормативних та науково-методичних основ системи фізичного виховання УРСР.

Тема 9. Спортивно-гімнастичний рух на західноукраїнських землях наприкінці XIX–30- ті рр. XX ст.

Лекція 9.

1. Особливості розвитку фізичної культури в Західній Україні (кінець XIX–30-ті рр. XX ст.).
2. Зародження та розвиток спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні.
3. Життя та діяльність Івана Боберського.
4. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині XX ст.

Тема 10. Україна в олімпійському русі. Розвиток фізкультурно-спортивного руху в сучасній Україні та в українській діаспорі.

Лекція 16.

1. Історичні етапи входження України в олімпійський рух.
2. Створення НОК України та особливості його діяльності.
3. Особливості розвитку олімпійського руху в Україні за часів незалежності.
4. Спортивний рух в сучасній Україні. Проблеми та перспективи розвитку українського спорту.
5. Формування фізичної культури на Львівщині.
6. Утворення та функціонування українських спортивних осередків у США, Канаді, Австралії та інших державах у довоєнний та повоєнний періоди.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		с	п	лаб	с.р.	л		с	п	лаб	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 2.												
Змістовий модуль 2. Світова історія фізичної культури												
Тема 1. Вступ до предмету «Історія фізичної культури». Фізична культура в первісному суспільстві та основних центрах Стародавніх Сходу та Америки	9	2	3	–	–	4	7	1	–	–	–	6
Тема 2. Формування фізичної	8	2	3	–	–	3	9	2	1	–	–	6

культури в Стародавніх Греції та Римі												
Тема 3. Фізична культура епохи середньовіччя	7	2	2	-	-	3	6	1	-	-	-	5
Тема 4. Фізична культура нового часу. Зародження міжнародного спортивного руху	8	2	3	-	-	3	8	2	1	-	-	5
Тема 5. Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху сучасності	11	2	3	-	-	6	13	2	1	-	-	10
Тема 6. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху в епоху новітнього часу	7	2	2	-	-	3	6	1	-	-	-	5
Змістовий модуль 3. Історія фізичної культури в Україні												
Тема 7. Витоки фізичної культури в Україні	7	2	2	-	-	3	7	1	-	-	-	6
Тема 8. Фізична к-ра в Україні у період нового та новітнього часу. Фізкультурно-спортивний рух на землях Східної України в кінці ХІХ – на початку ХХ ст.	10	2	4	-	-	4	9	2	1	-	-	6
Тема 9. Спортивно-гімнастичний рух на західноукраїнських землях наприкінці ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.	9	2	2	-	-	5	12	2	1	-	-	9
Тема 10. Україна в олімпійському русі. Історичні особливості фізкультурно-спортивного руху в сучасній Україні та в українській діаспорі	14	2	6	-	-	6	13	2	1	-	-	10
Разом за модулем 2	90	20	30	-	-	40	90	16	6	-	-	68
Усього годин	120	32	38	-	-	50	120	24	8	-	-	88

5. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Світова історія фізичної культури			
5	Значення, зміст та завдання предмету «Історія фізичної культури».	2	-

	Фізична культура в первісному суспільстві		
6	Фізична культура стародавнього світу	2	1
7	Атлетика Стародавньої Греції	2	1
8	Фізична культура епохи середньовіччя	2	–
9	Фізична культура нового часу	2	–
10	Зародження міжнародного спортивного руху. Відродження Олімпійських ігор сучасності	2	1
11	Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху	2	1
12	Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності	2	–
Змістовий модуль 2. Історія фізичної культури в Україні			
13	Зародження фізичної культури на праукраїнських землях	2	–
14	Фізична культура в Україні у XIX – на поч. XX ст. Формування фізкультурно-спортивного руху на землях Східної України в кінці XIX – на поч. XX ст.	2	–
15	Спортивно-гімнастичний рух на західноукраїнських землях у XIX – на поч. XX ст.	2	1
16	Розвиток фізичної культури в УРСР	2	–
17	Україна в олімпійському русі	2	1
18	Особливості розвитку фізкультурно-спортивного руху на Львівщині	2	–
19	Спортивний рух української діаспори. Фізкультурно-спортивний рух у сучасній Україні	2	–

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Модуль 1. Історія фізичної культури			
5.	Значення, зміст та завдання предмету «Історія фізичної культури». Фізична культура в первісному суспільстві Конспект самопідготовки	2	3
6.	Фізична культура стародавнього світу Конспект самопідготовки	2	3
7.	Фізичне виховання та атлетика Стародавньої Греції Конспект самопідготовки	2	3

8.	Олімпійські ігри Стародавньої Греції Конспект самопідготовки	1	3
9.	Фізична культура епохи середньовіччя Конспект самопідготовки	2	4
10.	Фізична культура нового часу Конспект самопідготовки	2	3
11.	Зародження міжнародного спортивного руху. Відродження Олімпійських ігор сучасності Конспект самопідготовки	2	4
12.	Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху Конспект самопідготовки	2	4
13.	Історичні особливості діяльності міжнародного олімпійського комітету Конспект самопідготовки	2	3
14.	Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності Конспект самопідготовки	2	3
15.	Історичний аналіз проблем і перспектив розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів Конспект самопідготовки	1	3
16.	Реферат за вибором на будь-яку тему першого модулю	2	2
17.	Зародження фізичної культури на праукраїнських землях Конспект самопідготовки	1	2
18.	Фізична культура в Україні у середні віки Конспект самопідготовки	1	2
19.	Зародження спортивно-гімнастичного руху на західноукраїнських землях у XIX - на початку XX ст. Конспект самопідготовки	1	3
20.	Розвиток спортивного руху на Західній Україні у XIX - на початку XX ст. та його діячі Конспект самопідготовки	1	2
21.	Основні діячі західно-українського спортивного руху Конспект самопідготовки	1	1
22.	Формування фізкультурно-спортивного руху на землях Східної України в кінці XIX – на початку XX століття Конспект самопідготовки	1	3
23.	Розвиток фізичної культури в УРСР Конспект самопідготовки	1	3
24.	Україна в олімпійському русі Конспект самопідготовки	2	2
25.	Олімпійські чемпіони та призери з українських земель Конспект самопідготовки	1	2
26.	Особливості фізкультурно-спортивного руху в сучасній Україні Конспект самопідготовки	1	2
27.	Особливості розвитку фізкультурно-спортивного руху на Львівщині Конспект самопідготовки Творча робота «З історії спортивного руху в рідному місті (селі)»	4	4
28.	Спортивний рух української діаспори Конспект самопідготовки	1	2
29.	Реферат за вибором на будь-яку тему другого модулю	2	2

9. Індивідуальні завдання

(для студентів, які навчаються за індивідуальним планом)

1. Конспекти самопідготовки.
2. Опитування на семінарах.
3. Тестування за матеріалами кожного змістовного модулю.

10. Методи навчання

Словесні: лекція, розповідь, бесіда.

Наочні: ілюстративні матеріали.

Практичні: підготовка конспектів самопідготовки, реферати, творча робота.

11. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Перевірка конспектів самопідготовки, рефератів та творчих письмових робіт.
2. Опитування на семінарах.
3. Написання реферату.
4. Написання творчої письмової роботи.
5. Тестування за матеріалами кожного змістовного модулю.
6. Модульні контрольні роботи.

Підсумковий контроль – іспит.

12. Екзаменаційні вимоги

1. Шведська система фізичного виховання.
2. Чеська (сокільська) системи фізичного виховання.
3. Хронологія та аналіз Олімпійських ігор сучасності.
4. Французька система фізичного виховання.
5. Внесок провідних західноукраїнських діячів у розвиток спортивного руху Галичини.
6. Формування системи міжнародних змагань та організаційних структур міжнародного спорту.
7. Формування гімнастично-спортивного руху на українських землях у складі Російської монархії.
8. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
9. Фізична активність у житті стародавніх слов'ян.
10. Утворення релігійних, жіночих, напіввійськових форм фізичного виховання у новий час.
11. «Історія фізичної культури» як навчальна і наукова дисципліна.
12. Українське тіловиховання в роки Другої світової війни.
13. Українське сокільство в Галичині у кін. XIX ст. – 1930-х рр.
14. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор
15. Теорії походження фізичної культури і спорту.
16. Роль Івана Боберського у розвитку спортивно-гімнастичного руху Західної України.
17. Сторінками історії: від інституту до Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.
18. Створення НОК України та особливості його діяльності.
19. Становлення і розвиток українського гімнастично-спортивного руху за межами України (кін. XIX – п. пол. XX ст.).

20. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
21. Спортивний рух в сучасній Україні. Проблеми та перспективи розвитку українського спорту.
22. Спартанська системи фізичного виховання.
23. Система комплексних спортивних змагань як складова частина міжнародного спортивного руху.
24. Розвиток фізичного виховання в античних містах-державах Північного Причорномор'я.
25. Розвиток українських тіловиховних товариств на Буковині і Закарпатті у міжвоєнну добу.
26. Розвиток неолімпійських видів спорту.
27. Особливості фізичної культури у середні віки в країнах Сходу.
28. Проблеми та перспективи розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів.
29. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму.
30. Періодизація та джерела вивчення історії фізичної культури.
31. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
32. Передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві.
33. Педагогічна праця Івана Боберського.
34. Параолімпійські ігри та їх значення.
35. Особливості, провідні форми та напрямки фізичної культури у Київській Русі.
36. Особливості фізичної культури нового часу.
37. Особливості фізичної культури кіммерійсько-скіфо-сарматської доби.
38. Особливості становлення фізичної культури в УСРР у 1920-х рр.
39. Виникнення та проведення Універсіад.
40. Особливості розвитку олімпійського руху в Україні за часів незалежності.
41. Особливості проведення атлетичних ігор стародавніми греками. Піфійські, Істмійські, Немейські та інші загальноєллінські ігри Стародавньої Греції.
42. Основні терміни і поняття дисципліни «Історія фізичної культури».
43. Виступи спортсменів Львівщини в Олімпійських іграх.
44. Олімпійська символіка та атрибутика.
45. Німецька система фізичного виховання.
46. Випускники ЛДУФК імені Івана Боберського – чемпіони Олімпійських ігор.
47. Місце фізичної культури в загальній культурі людства.
48. Місце проведення, програма, зміст, учасники античних Олімпійських ігор.
49. Міжнародний студентський спортивний рух, Універсіади.
50. Лицарська система фізичного виховання.
51. Континентальні, регіональні, релігійні, професійні, етнічні та інші ігри.
52. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання в середні віки.
53. «Ода спорту» та її гуманістична цінність.
54. Формування наукових основ розвитку спорту в XIX-XX ст.
55. Внесок Тараса та Петра Франка у розвиток фізичної культури Галичини.
56. Історія ЛДУФК імені Івана Боберського.
57. Історичні етапи входження України в олімпійський рух.

58. Іван Боберський – популяризатор різних видів спорту.
59. Внесок Кирила Трильовського у розвиток фізичної культури Західної України.
60. Значення фізичного виховання та агоністики в житті Стародавньої Греції.
61. Значення української діаспори у становленні НОК України.
62. Місце та роль ЛДУФК імені Івана Боберського у спортивній історії України.
63. Зміст античної гімнастики.
64. Внесок Володимира Лаврівського у розвиток фізичної культури Галичини.
65. Зародження фізичної культури на українських землях у період первісного суспільства.
66. Зародження та особливості проведення зимових Олімпійських ігор.
67. Олімпійські чемпіони незалежної України: шлях до перемоги.
68. Життя та діяльність П'єра де Кубертена.
69. Зародження та розвиток паралімпійського та дефлімпійського руху.
70. Життя та діяльність Івана Боберського.
71. Діяльність української скаутської організації «Пласт».
72. Діяльність українських тіловиховних товариств у США та Канаді у ХХ ст.
73. Діяльність Української Спортової Централі Америки і Канади.
74. Діяльність товариств «Луг» у Галичині (1920–30-ті рр.).
75. Діяльність Міжнародного олімпійського комітету та його президентів.
76. Діяльність Івана Боберського в українському сокільському русі.
77. Внесок П'єра де Кубертена у розвиток міжнародного спортивного руху.
78. Особливості розвитку фізичного виховання в УРСР у 1930–40-х рр.
79. Гімнастично-спортивний рух на українських землях у складі Австро-Угорської монархії.
80. Гімнастично-спортивний рух на українських землях у роки Першої світової війни та Української національної революції (1917–1923 рр.).
81. Гімнастична та спортивна діяльність товариств «Січ» у Галичині та Буковині у першій третині ХХ ст.
82. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання.
83. Військово-фізична підготовка запорізького козацтва.
84. Афіньська системи фізичного виховання.
85. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
86. Англійська система фізичного виховання. Рух “арнольдизм”.
87. Актуальні проблеми розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів.
88. Внесок Степана Гайдучка у розвиток спортивного руху Західної України.
89. Внесок Оксани Суховерської у розвиток спортивного руху Західної України.
90. Відомі діячі спортивного руху української діаспори.

13. Розподіл балів, які отримують студенти (денна та заочна форма навчання)

Види контролю	Поточне тестування та самостійна робота (балів, max)		Підсумковий (екзамен)	Сума
	модуль №1	модуль № 2		
Опитування на заняттях	10	15	50	100
Матеріали самопідготовки	5	7		
Написання реферату	5	3		
Написання творчої роботи	5 (за бажанням)	3 (за бажанням)		
Тестування	–	6		
Модульна контрольна робота	5	6		
Усього	25	25		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення Тем і зміст семінарських занять

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Світова історія фізичної культури

Тема 1. Значення, зміст та завдання предмету «Історія фізичної культури». Фізична культура в первісному суспільстві

- «Історія фізичної культури» як навчальна і наукова дисципліна.
  - предмет і завдання «Історії фізичної культури»
  - структура курсу, його зв'язок з іншими дисциплінами
  - місце та значення «Історії фізичної культури» у підготовці фахівця галузі фізичної культури
  - історія фізичної культури як предмет наукових досліджень
- Основні терміни і поняття дисципліни та еволюція їх розвитку:
  - фізична культура
  - фізичне виховання
  - спорт
  - гімнастика
- Періодизація історії фізичної культури.
- Джерела вивчення історії фізичної культури.

Додано примітку [PW1]:

Тема 2. Передумови виникнення фізичних вправ у первісному суспільстві.

- поняття первісної фізичної вправи
- фактори, що вплинули на появу та формування первісних фізичних вправ
- 5. Особливості розвитку фізичної культури в первісну епоху.
- види діяльності первісної людини пов'язані із появою та розвитком фізичних вправ.
- 6. Теорії походження фізичної культури.

Тема 3.. Фізична культура стародавнього світу

1. Особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу.
2. Особливості фізичної культури у країнах стародавнього Сходу (Месопотамія, Вавилон, Ассирія, Персія, Індія, Китай та ін.)
3. Значення фізичного виховання в житті Стародавньої Греції.
  - афінська система фізичного виховання
  - спартанська система фізичного виховання
  - зміст античної гімнастики
4. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму.
  - у царський період
  - у період республіки
  - у період імперії
5. Особливості фізичної культури народів Америки у період до європейської колонізації.

Тема 4.. Атлетика Стародавньої Греції

1. Значення змагальності у житті античних греків.
2. Ігри Древньої Греції:
  - Панеллінські;
  - Піфійські ігри;
  - Немейські ігри;
  - Істмійські ігри;
  - Панафінейські ігри
3. Легенди про виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції.
4. Олімпія – місце проведення Олімпійських ігор.
5. Особливості проведення стародавніх Олімпійських ігор:
  - організаційні аспекти
  - види програми
  - нагородження переможців
6. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
7. Спортивні споруди Стародавньої Греції.

Тема 5. Фізична культура епохи середньовіччя.

1. Особливості європейської фізичної культури в середні віки.
2. Лицарська система фізичного виховання.
3. Розвиток фізичної культури серед селян та ремісників-міщан європейських країн.
4. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання.
5. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання.
6. Особливості фізичної культури у середні віки в країнах Сходу.

Тема 6. Фізична культура нового часу

1. Особливості фізичної культури нового часу.
2. Характеристика національних систем фізичного виховання нового часу.
  - німецька система фізичного виховання
  - шведська система фізичного виховання
  - французька система фізичного виховання
  - сокільська (чеська) система фізичного виховання

Тема 7. Англійська система фізичного виховання. Діяльність Томаса Арнольда.

3. Утворення нових форм та структури фізичного виховання
  - релігійні спортивні організації
  - жіночі напрямки гімнастики
  - робітничий спортивно-гімнастичний рух
  - напіввійськові (парамілітарні) молодіжні організації. Скаутський рух.

Тема 8. Зародження міжнародного спортивного руху. Відродження Олімпійських ігор сучасності.

1. Формування системи міжнародних змагань.
2. Створення організаційних структур міжнародного спорту.
3. Розвиток наукових основ спорту.
4. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
5. Життя та діяльність П'єра де Кубертена.
6. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
7. Організація, проведення та значення Ігор I Олімпіади.

Тема 9. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності

1. Система комплексних спортивних змагань як складова частина міжнародного спортивного руху (континентальні, регіональні, релігійні, професійні та інші ігри).
2. Спеціальні Олімпіади, Паралімпійські і Дефлімпійські ігри та їх значення.
3. Міжнародний студентський спортивний рух, Універсіади.
4. Розвиток не олімпійських видів спорту.
5. Проблеми та перспективи сучасних міжнародних олімпійського та спортивного рухів:
  - проблеми та тенденції в організації та проведенні масштабних спортивних подій.
  - комерціалізація сучасного спорту.
  - професіоналізація сучасного спорту.
  - взаємовідносини спорту й політики.
  - боротьба із застосуванням допінгу в спорті.
  - значимість спортивного й олімпійського рухів у сучасному суспільстві.

Змістовий модуль 2. Історія фізичної культури в Україні

Тема 8.. Зародження фізичної культури на праукраїнських землях

1. Зародження фізичної культури на праукраїнських землях у період первіснообщинного ладу.
  - фізичні вправи та елементи медитації у трипільській культурі
2. Особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби.
  - військово-фізична підготовка кіммерійських племен
  - прояви фізичної культури у житті скіфів
  - розвиток військово-фізичних вправ у сарматів
3. Розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я.
  - фізичне виховання у північнопричорноморських містах
  - атлетичні ігри Північного Причорномор'я
  - участь атлетів північнопричорноморських міст у загальногрецьких іграх
4. Прояви фізичної культури у житті стародавніх слов'ян.
  - військові форми фізичного виховання
  - елементи фізичної культури в обрядово-релігійній діяльності
5. Особливості, провідні форми та напрямки фізичного виховання у Київській Русі.
  - військово-фізична підготовка княжої дружини
  - народна фізична культура
6. Фізична підготовка запорізького козацтва.

Тема 9 Фізична культура в Україні у XIX – на поч. XX ст. Формування фізкультурно-спортивного руху на землях Східної України в кінці XIX – на поч. XX ст.

1. Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні.
2. Особливості розвитку фізичної культури в Східній Україні у XIX-XX ст.
3. Формування гімнастично-спортивного руху на українських землях у складі Російської імперії.
4. Розвиток окремих видів спорту на території Східної України за часів царської Росії.
5. Діячі гімнастично-спортивного руху Східної України в кінці XIX – на початку XX століття.

Тема 10 Спортивно-гімнастичний рух на західноукраїнських землях у XIX – на поч. XX ст.

1. Особливості розвитку фізичної культури в Західній Україні (кінець XIX–30-і рр. XX ст.).
2. Діяльність сокільських, січових, пластових, лугових та спортивних товариств Галичини.
  - діяльність українського товариства «Сокіл» в Галичині

- феномен січових і лугових товариств Західної України
- поширення скаутського руху на Галичині через діяльність товариства «Пласт»
- діяльність спортивних товариств Галичини у ХІХ - на початку ХХ ст.
- 3. Життя та діяльність Івана Боберського.
- 4. Діячі західно-українського спортивно-гімнастичного руху.
- 5. Розвиток окремих видів спорту на Західній Україні у ХІХ - на початку ХХ ст.
- 6. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині ХХ ст.

Тема 11. Розвиток фізичної культури в УРСР.

1. Соціально-політичні аспекти розвитку фізичної культури в УРСР.
2. Становлення системи фізичного виховання та спортивного руху в Радянській Україні.
3. Формування організаційних і програмно-нормативних основ фізичної культури в УРСР.

Тема 11. Зародження та особливості розвитку фізкультурно-спортивного руху на Львівщині.

1. Історія розвитку окремих видів спорту на Львівщині
2. Кращі спортсмени Львівщини
  - львівські спортсмени у Олімпійських іграх
  - успіхи львівських спортсменів у не олімпійських видах спорту
  - життя та діяльність окремих видатних спортсменів з Львівщини
3. Особливості, проблеми та перспективи розвитку фізкультурно-спортивного руху в сучасній Львівській області.

**Тема 12. Спортивний рух української діаспори. **

1. Утворення та функціонування українських спортивних осередків за кордоном
2. Організація перших спортивних організацій української діаспори після першої світової війни
3. Спортивна діяльність українців під час перебування у таборах переміщених осіб у Німеччині організований спортивний рух української діаспори з 50-х років ХХ ст. до сьогодні
4. Роль української діаспори у становленні НОК України. Видатні діячі спортивного руху української діаспори

. Тема 13. Фізкультурно-спортивний рух у сучасній Україні.

Особливості, проблеми та перспективи розвитку фізкультурно-спортивного руху в сучасній Україні (питання організації фізичної культури, матеріально-технічного забезпечення, джерел фінансування, комерціалізації спорту, дитячо-юнацького спорту, олімпійського та професійного спорту, паралімпійського та дефлімпійського спорту, висвітлення фізичної культури у засобах масової інформації, значення спорту в українському суспільстві (позиція держави і громадськості), взаємовідносин політики і спорту, пропаганди здорового способу життя, проблеми допінгу у спорті, законодавчого забезпечення нашої сфери, впливу кваліфікованих фахівців і спортсменів, науково-методичного забезпечення, підготовки кадрів у галузі фізичної культури та ін.).

Тематика рефератів

Модуль 1. Історія фізичної культури

1. Теорії походження фізичних вправ та ігор у первісному світі.
  2. Особливості розвитку фізичної культури стародавнього світу.
  3. Розвиток агоністики в Античній Греції.
  4. Фізичне виховання у Спарті та в Афінах.
  5. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
  6. Учасники, програма та значення давньогрецьких Олімпійських ігор.
  7. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
  8. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму.
  9. Розвиток середньовічної фізичної культури.
  10. Національні системи фізичного виховання у XVIII-XIX ст.: передумови виникнення та особливості функціонування.
  11. Зародження сучасного спорту.
  12. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
  13. Життя та діяльність П'єра де Кубертена.
  14. Олімпійський конгрес 1894 року та його значення.
  15. МОК та особливості його діяльності.
  16. Олімпійська символіка та атрибутика.
  17. Діяльність міжнародних спортивних федерацій (на прикладі окремого виду спорту).
  18. Міжнародний студентський спортивний рух. Історія проведення Універсіад.
  19. Міжнародний скаутський рух.
  20. Регіональні спортивні рухи та ігри (Панамериканські, Азійські, Африканські тощо).
  21. Особливості проведення та аналіз окремих Ігор Олімпіад.
  22. Історія виникнення та проведення зимових Олімпійських ігор.
-
23. Особливості фізичної культури у скіфо-сарматську добу.
  24. Фізична культура античного Північного Причорномор'я.
  25. Фізична культура Київської Русі.
  26. Фізичне виховання запорізького козацтва.
  27. Особливості спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні наприкінці XIX – на початку XX ст.
  28. Діяльність професора Івана Боберського.
  29. Особливості розвитку пластового руху в Західній Україні.
  30. Зародження спортивного руху на українських землях у складі Російської імперії наприкінці XIX – на початку XX ст.
  31. Становлення системи фізичного виховання та спортивного руху в Радянській Україні.
  32. Історія утворення та особливості діяльності НОК України.
  33. Виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх до здобуття незалежності.
  34. Виступи спортсменів незалежної України в Олімпійських іграх.
  35. Спортивний рух серед української діаспори.
  36. Видатні спортсмени та діячі спортивного руху української діаспори.
  37. Виступи спортсменів окремого регіону (області) України в Олімпійських іграх.
  38. З історії спортивного руху в рідному місті (селі).
  40. Історія розвитку окремого виду спорту.

Тематика творчих робіт

До модулю 1: «З історії спортивного руху в рідному місті (селі)»

Порядок підготовки наукової роботи:

1. Вибір теми.
2. Підбір літературних джерел.
3. Консультація з викладачем.
4. Складання плану.
5. Вивчення змісту літературних джерел.
6. Систематизація накопиченого матеріалу відповідно до плану.
7. Написання, оформлення висновків та опис бібліографічних джерел.
8. Захист та підготовка виступу за темою.

Структура наукової роботи:

1. Титульна сторінка (назва університету; кафедри; тема; прізвище виконавця, факультет, курс, група; рік виконання).
2. План (3-5 пунктів).
3. Вступ до теми (зазначити актуальність, мету дослідження, аналіз стану розробки теми в сучасній навчально-науковій літературі).
4. Виклад матеріалу за планом.
5. Висновки.
6. Список використаних джерел.
7. Додатки (при необхідності).

15. Рекомендована література**Основна:**

1. Альманах Ради Фізичної Культури. Мюнхен: Видавництво «Молоде Життя», 1951. 117 с.
2. Андрухів І. Українські молодіжні товариства Галичини: 1861–1939 рр. (Короткий історичний нарис). Івано-Франківськ, 1995. 72 с.
3. Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях. К.: Олімпійська література, 2009. 400 с.
4. Вацеба О. М. Нариси з історії спортивного руху в Західній Україні. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. 232 с.
5. Вербицький В. А. Історія фізичної культури та спорту в Україні : [навчальний посібник] / В. А. Вербицький, І. Г. Бондаренко. – Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. – 340 с.
6. Винничук Олег. Історично-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури / О. Винничук. - Тернопіль. : АСТОН, 2001. - 404 с.
7. Гайдучок С. Відбиванка / Степан Гайдучок; упорядкув. В. Левківа, А. Сиви. Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. 112 с.: іл. Репр. відтворення вид. 1930 р.
8. Гей, там на горі «Січ» іде!.. Пропам'ятна книга «Січей» / Зібрав й упорядкував Петро Трильовський. Едмонтон, 1965. 432 с.
9. Гінда В. Український спорт під нацистською свастикою (1941– 1944 рр.). Житомир: Рута, 2021. 500 с.
10. Гончаренко В. І. Олімпійський спорт : навч. посіб. / Гончаренко В. І., Іваній І. В., Кудренко А. І. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 364 с.
11. Гуйванюк М. Р. Січовий рух у Галичині й на Буковині (1900–1914 рр.). Чернівці: Зелена Буковина, 2009. 254 с.
12. Історія фізичної культури на різних етапах розвитку суспільства: навчально - методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей / П.Ф. Рибалко, Т.О. Гриб, Т. Г. Клименченко, В.В. Мелюшкіна. Суми: 2018. 174 с.
13. Козій Ю. С. Організований спортивний рух в українській діаспорі США і Канади. Матеріали для лекцій з історії фізичної культури. Львів, 2000. 26 с.
14. Мандрівки спортивними об'єктами Львова / упорядник Яремко І. Я. Львів: «Тріада плюс», 2021. 168 с.
15. Приступа Є. Н. Народна фізична культура українців. Львів: УСА, 1995. 254 с.

16. Сич О. Пласт – український скавтинг: нарис витоків, історії, сьогодення. 2-ге вид., змінене, доповнене. Івано-Франківськ: Лілея- НВ, 2012. 288 с.
17. Сова А. Іван Боберський: суспільно-культурна, військово-політична та освітньо-виховна діяльність: монографія; Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України; Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського; Центр незалежних історичних студій. Львів, 2019. 512 с.
18. Сова А., Тимчак Я. Іван Боберський – основоположник української тіловиховної і спортової традиції. Л.: ЛДУФК; Апріорі, 2017. 232 с.
19. Філь С.М., Худолій О.М., Малка Г.В. Історія фізичної культури: навч. посіб. Харків: «ОВС», 2003. 160 с.
20. Школа О.М., Золочевський В.В. Історія фізичної культури. За вимогами кредитно-трансферної системи: Навчальний посібник / За ред. О.М. Школи. – Харків, ХГПА, 2013. – 217с.
21. Heffernan, Conor. 2022. The History of Physical Culture. Champaign, IL: Common Ground Research Networks. 116 pages

Допоміжна:

22. Бутовський О.Д. Вибрані твори. упоряд. В.В. Драга, М.Д. Зубалій. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Поліграфкнига, 2007. 288 с.
23. Волошин А.П. На олімпійській хвилі. К.: МП Леся, 2008. 448 с.
24. Енциклопедія олімпійського спорту України / За ред. В.М. Платонова. К.: Олимп. л-ра, 2005. 463 с.
25. Зірки олімпійського спорту України, 1994–2008: спеціальний проект. К.: Олимп. арена, 2011. 208 с.
26. Козій Ю.С. Організований спортивний рух в українській діаспорі США і Канади: Матеріали для лекцій з історії фізичної культури. Л., 2000. 26 с.
27. Кордіяк Ю.С. Чемпіони живуть у Львові. Л.: Каменяр, 1980. 176с.
28. Кулик В. Олімпійський у серцях вогонь. Історія виникнення та становлення НОК України: док. Нариси. К.: МП Леся, 2008. 308 с.
29. Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. Вінниця: Логос, 1997. 133 с.
30. П'єр де Кубертен. Олімпійські мемуари. Науково-популярне видання. К.: Олімпійська література, 1997. 179 с
31. На олімпійських хвилях: довідник УСЦАК (1981-1996). Упоряд. О.Твардовський. Ньюарк (США), 1997. 142 с.
32. Попеску І.К. Спорт у долях балканських народів. Л.: Світ, 1991 184 с.
33. Президенти Міжнародного олімпійського комітету. Життя та діяльність. За ред. М. Булатової. К.: Олимп. л-ра, 2001. 215 с.
34. Приступа Є., Пилат В. Традиції української національної фізичної культури. Л.: Троян, 1991.
35. Степанюк С. Студентський спортивний рух: історія та сучасність. Л., 2003. 59 с.
36. Трофим'як Б. Гімнастично-спортивні організації в національно- визвольному русі Галичини (друга пол. XIX – перша пол. XX ст.). Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 694 с.
37. Трофим'як Б.Е. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-х років XIX ст. до 1939 р.): навч. посіб. Інститут змісту і методів навчання. К., 1997. 419 с.
38. Українська тіловиховна традиція / гол. ред. Андрій Сова. Львів, 2020. Вип. 1. 128 с.
39. Українська тіловиховна традиція / гол. ред. Андрій Сова. Львів, 2022. Вип. 2. 160 с.
40. Українська тіловиховна традиція / гол. ред. Андрій Сова. Львів, 2024. Вип. 3: До 150-річчя від заснування Наукового товариства імені Шевченка, 150-річчя від народження Івана Боберського та Миколи Міхновського. 178 с.
41. Федоренко І. Золоті сторінки олімпійського спорту України. К.: Олимп. л- ра, 2000. 192 с.
42. Яремко Іван. 100 персон львівського спорту. Л.: Тріада плюс, 2010. – 388 с.
43. Яремко Іван. 100 років львівського олімпізму. Л.: Тріада плюс, 2012. – 336 с.
44. Historia kultury fizycznej. Starożytność - Oświecenie Author: Marek Ordyłowski Year: 2000. 154 pages.

Інформаційні ресурси інтернет:

45. Міжнародний Олімпійський комітет [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.olympic.org/>

46. Міжнародний паролімпійський комітет [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.paralympic.org.ua>

47. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

48. НОК України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.noc-ukr.org>

49. Олімпійська арена [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.olimparena.org/>

50. Репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://repository.ldufk.edu.ua/>

51. Фотографії старого Львова [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://photo-lviv.in.ua/>

